

Шчасце асцярожнае...

Паўнавартасным працягам вышэйзгаданай выстаўкі можна лічыць экспазіцыю «На вызваленай зямлі», у творах якой мастакі ваеннага пакалення апываюць мірнае жыццё. Праект у галерэі «Ракурс» Нацыянальнай бібліятэкі, які можна наведаць да 14 верасня, знаёміць з жывапісам 1950—1980 гадоў.

Згодна з выбраным творчым метадам і ўласнай манерай адлюстравання жыцця, кожны мастак выяўляў мір — беларускую зямлю неўзабаве пасля заканчэння вайны па-свойму. Вядома, камусыці быў блізкі паказ працэсу ўрбанізацыі, а хтосьці звяртаўся да пейзажа, адны мастакі імкнуліся на першы план паставіць калектыву — народ, іншыя ж схіляліся да выяўленняхарактару чалавека, да засяроджання на ролі асобы. Аднак кожны так ці інакш занатоўваў свае ўяўленні аб прыгажосці і справядлівасці і, самае галоўнае, аб значэнні барацьбы за шчаслівае жыццё. Многія тагачасныя жывапісцы паступова адыходзілі ад драматызму і напружанасці ў сюжэтах, ад змрочнасці і пальміянасці фарбаў, ад дынамічнасці кампазіцыі. Гармонія і спакой ва ўсіх праявах — усё гэта яны стараліся прыгучесці рознымі шляхамі ў свае палотны. Аднак зварот да маштабнасці часта захоўваўся — задумы патрабавалі ад паведных памераў карціны. А як іначай перадаць перажытыя боль і радасць жыцця, якая асвятляе ўсё навокал?

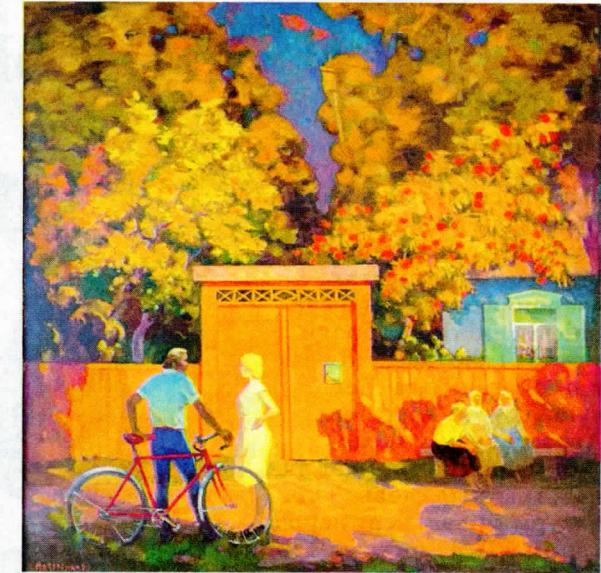
Мікалай Залозны «Вызваленая зямля», 1965 г.

Канцэпцыя выстаўкі «На вызваленай зямлі» магла прадугледжваць уключэнне самых розных твораў — ад лірычных пейзажаў да тэматычных палотнаў — прысвечанняў значным падзеям у жыцці савецкіх рэспублік. Гэтага, зразумела, хапае ў фондах Беларускага саюза мастакоў, аднак стваральнікі экспазіцыі вырашылі спыніцца на творах, якія аб'ядноўваюць матывы асцярожнага шчасця і цішыні.

Фрагмент экспазіцыі.

Пра тое, як пераасэнсоўваюцца падзеі бліскага і даўёдага мінулага і самімі мастакамі, і іх героямі, расказываюць палотны «Вызваленая зямля» (1965) Мікалая Залознага, «Першая вясна» (1980) Сяргея Цуканава,

Мікалай Назаранка «Рабінавая пара», 1988 г.

«Страдная пара ў саўгасе «Сіццы»» (1976) Натана Воранава, «Кавалі» (1972) Барыса Аракчэева... Асаблівай глыбінёй думкі вызначаюцца «Сейбіты» (1981) Гаўрыла Вашчанкі, а харктэрная для яго творчасці стрыманасць (каларыстычна і кампазіцыйная) захапляе.

Пераадоленню трагедый, гучнаму рэху вайны прысвечаны работы Яўгена Зайцава («Памяці загінульых», 1985—1987), Уладзіміра Міхайлоўскага («Набат Хатыні», 1977), Акіма Шаўчэнкі («У герайчным мінукім», 1975—1976) ды іншых. Побач — згадкі пра свята: «Мінск. Дзень Перамогі» (1985) Станіслава Гарачава і «Дзень Перамогі. Легенда» (1990) Аляксандра Кішчанкі.

Значную частку экспазіцыі «На вызваленай зямлі» склалі пейзажы, дзе асаблівую важнасць набывае пабудова прасторы... Большасць прапанаваных работ харктырызуеца статыкай — прырода на палотнах «Азёрны край» (1976) Вячаслава Кубараўа, «Супакаенне» (1982) Паўла Масленікава, «Восень» (1980) Алега Даўгілы, «Вясна» (1968) Уладзіміра Гардзеецкі і асабліва «Стажок. Сенакосная пара» (1977) Антона Бархаткова амаль нерухомая. У рамках канцэпцыі выстаўкі гэта счытваецца не іначай як дэманстрацыя жадання чалавека не спудзіць цішыню і ўсё тое ж асцярожнае шчасце.

Яўгенія ШЫЦЬКА,
фота аўтара